

žalobce, přijav 30.200 Kč, které mu přece mohly býti vydány jen na základě této úmluvy, schválil tím celé ujednání, neboť nemohl si přivlastnit z něho jen výhody, avšak břemena, t. j. srážku 7.188 Kč odpírati. V odvolání žalobce ovšem tvrdil, že byl uveden v omyl v tom bodě, že dle zákona muselo se 7.188 Kč vyplatiti dozorcům, ale svádí to na svou neznalost zákona, v odvolání pak dále mluví o témž omylu Maxe G-a i svém (při vyplácení 30.200 Kč) a svádí to opět na neznalost zákona. Ale i podle slovenského práva platí zásada, že neznalost práva neomlouvá. Než, i kdyby bylo finanční ředitelství prohlásilo, jak žalobce praví, že »podle zákona« musilo 7.188 Kč býti dozorcům vyplaceno, čímž právě onen právní omyl Maxe G-a i jeho samého prý vyvolán, srovnávalo se to se stavem věci, protože k vyplacení odměn dozorcům nebylo by dle zákona došlo jen tehdy, kdyby řízením trestním (důchodkovým) bylo prokázáno, že nejde o podlouný dovoz, když však od řízení toho bylo podle ujednání s Maxem G-em upuštěno pod podmínkou, že se vrátí jen zbytek 30.200 Kč, kteréž ujednání žalobce — jak řečeno — konkludentním činem přijal, bylo to v duchu zákona správné, že příslušela dozorcům odměna, neboť ředitelství nemohlo narovnání učiniti na úkor třetích osob, dozorců, nýbrž musilo jim jejich nároky vyhraditi, když v zájmu žalobcově nedalo trestní důchodkové řízení provést.

Čís. 6582.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Kromě případu §u 17 rozl. zák. jest bezpodmínečně třeba souhlasu druhého manžela k rozluce pro nepřekonatelný odpor (§ 13 písm. i) rozl. zák.), jest-li rozvod až z doby po vydání rozlukového zákona, ať byl rozsudkem vysloven rozvod z jakéhokoliv důvodu, třebas i pro nepřekonatelný odpor.

Nesouhlasí-li druhý manžel s rozlukou pro nepřekonatelný odpor v nesporném řízení, jest žadatele odkázati na pořad práva, ale i tu, chce-li žalobce uplatňovati rozlukový důvod nepřekonatelného odporu, vyžaduje se souhlasu žalovaného manžela.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1926, Rv I 761/26.)

K žalobě manželky bylo manželství stran dne 21. března 1922 rozvedeno od stolu a lože z viny manželovy pro hluboký rozvrat manželství. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se manžel rozluky manželství z viny žalované manželky z důvodu hlubokého rozvratu manželství a nepřekonatelného odporu. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, neuznav za prokázáno, že žalovaná zavinila hluboký rozvrat manželství, z důvodu nepřekonatelného odporu pak nevyhověl žalobě proto, že se žalovaná nepřipojila k žádosti za rozlukou pro tento důvod. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil a uvedl ohledně rozlukového důvodu nepřekonatelného odporu v d ů v o d e c h: S hlediska nesprávného

právního posouzení věci vytýká odvolatel prvému soudu především, že přes to, že žalovaná prohlásila, že se k žádosti o rozluky nepřipojuje, měl prý se zabývatí otázkou, zda jest prokázán důvod nepřekonatelného odporu, a že měl odpor tento vzítí za prokázaný z výsledků důkazů svědeckých i listinných podle zásady § 18 zák. rozl., že po uplynutí tří let po rozvodu pokládati jest nepřekonatelný odpor za prokázaný, pokud výsledky ústního jednání tomu neodporují. Avšak s tímto výkladem § 18 rozl. zák. souhlasiti nelze. Tento § stanoví oproti všeobecnému ustanovení o předpokladech pro nárok na povolení rozluky pro nepřekonatelný odpor stanovených v § 13 i) cit. zák., výjimky pouze potud, že v případech, kdy manželé jsou již soudně rozvedeni, odpadá předchozí rozvod podle § 13 písm. i), uplynul-li od doby rozvodu jeden rok, aniž manželské společenství bylo obnoveno, a uplynula-li tři léta od provedeného soudního rozvodu, že pokládati dlužno tvrzený nepřekonatelný odpor za prokázaný, pokud výsledky ústního jednání tomu neodporují. Ježto však tento §, vylučující za jistých předpokladů jednotlivé náležitosti pro povolení rozluky manželství pro nepřekonatelný odpor zákonem předepsané o náležitosti souhlasu druhého manžela zákonem všeobecně předepsané vůbec se nezmiňuje, nelze do jeho smyslu vkládati něco, o čem vůbec nejedná. Z ustanovení § 16 c) rozl. zákona, že, nejde-li o manželství před působností rozlukového zákona rozvedené a nesouhlasí-li druhý manžel s rozlukou, nebo, tvrdí-li jiné důvody rozlukové, než nepřekonatelný odpor, odkáže soud žadatele na pořad práva, nelze vyvozovati úsudky na vyloučení některých předpokladů hmotného práva zákonem pro povolení rozluky výslovně předepsaných. Když tedy žalovaná souhlas se žádostí žalobce na povolení rozluky výslovně odepřela, jest zamítnutí žalobní prosby pro tento rozlukový důvod úplně správné a zákonem odůvodněné, odvolání žalobce v tomto směru však neopodstatněné.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nesprávným je právní názor dovolatelův, že nebylo třeba souhlasu manželky podle §u 13 písm. i) rozl. zák., by manželství mohlo býti rozloučeno pro nepřekonatelný odpor, a neprávem se žalobce odvolává na § 16 písm. c) a § 18 rozl. zák. § 16 písm. c) jedná o případě, kdy manželství rozvedeno teprv za platnosti rozlukového zákona a žádá se za rozluky pro nepřekonatelný odpor na základě tohoto rozvodu: tu zákon stanoví, že, nesouhlasí-li druhý manžel s rozlukou, jest odkázati žadatele na pořad práva, t. j. by se rozluky domáhal ve smyslu §u 13, tedy, chce-li uplatňovati nepřekonatelný odpor, ve smyslu ustanovení písm. i) §u 13, které předpisuje právě, by druhý manžel se k žádosti za rozluky připojil, jinak že nelze ji povolit. Kdyby se tu souhlas druhého manžela neměl žádati, nebylo by lze seznati, proč se žádá souhlas ten v případě §u 16 písm. c), neboť, nežádal-li by se v pořadu práva, který žadatel, odkázán naň byv, nastoupil, nemusil ho předpisovati ani tento § 16 písm. c), neboť, pokud jde o nepřekonatelný odpor sám, zda tu skutečně

jest, zjistiti ho může soud i v řízení nesporném dle Šu 16 provedeném (arg. odst. a), kde se soudci ukládá, by se konaným šetřením napřed o nepřekonatelném odporu přesvědčil, než rozluku vysloví. Doložiti dlužno, že §§ 15 a 16 mluví o nepřekonatelném odporu jako důvodu rozluky žádané na základě provedeného již rozvodu, to však je pouhá presumpce zákona, neboť v rozvodovém řízení, jde-li o rozvod dobrovolný, se důvod rozvodu vůbec nezjišťuje, a, jde-li o rozvod nucený (na žalobu), tedy, i kdyby se mělo míti za to, že nyní jest nepřekonatelný odpor zařaditi mezi důvody rozvodu v Šu 109 obč. zák. příkladmo uvedené a šlo by se i tak daleko, že by se při něm ani souhlasu druhého manžela nevyžadovalo, protože jde pouze o rozvod, může táž žádost za rozluku v cestě nesporné dle §§ 15 a 16 zák. rozl. podána býti i na základě rozvodu vysloveného z jakéhokoli jiného důvodu, než z důvodu nepřekonatelného odporu, a přece vždy se povoluje rozluka v cestě nesporné jen pro nepřekonatelný odpor (arg. §§ 15 a 16 a). Jedině tam to není presumpce, kde soudce nepřekonatelný odpor napřed zjistiti musí, než rozluku povolí, tedy v případě písm. a) čís. 1 Šu 16 je-li rozvod teprv z doby po rozlukovém zákoně, kdežto je-li z doby před ním, netřeba ho zjišťovati (odst. druhý cit. písm. a). Ale kromě případu Šu 17, jenž nepřichází v úvahu, potřeba souhlasu druhého manžela k rozluce je tu v případě, že rozvod jest až z doby po vydání rozlukového zákona, bezpodmínečně vždy arg. § 16 písm. a) čís. 1 a písm. c), ať tu je třeba rozsudek a vyslovuje rozvod z jakéhokoliv důvodu, tedy třeba snad i pro nepřekonatelný odpor. A tak právě proto, že v takovém případě jsou tu dvě podmínky, skutečný nepřekonatelný odpor a souhlas druhého manžela, tedy, když druhý manžel souhlasu nedá, nepřekonatelný odpor se už ani nezjišťuje, ježto by to bylo zbytečné, a žadatel odkáže se na pořad práva, aniž se ovšem zákon o to stará, jak se tam žadateli povede. Naprosto nepraktické to není, neboť možno, že druhý manžel ve sporu souhlas dá, nebo možno, že se následkem nepřekonatelného odporu ukáže rozvrat podle Šu 13 písm. h), aniž by měl na něm žadatel převážnou vinu. Co však se týče Šu 16, ten pod podmínkami tam uvedenými osvobozuje jen od důkazu nepřekonatelného odporu, který § 13 písm. i) vyhledává, nepomíjeje souhlas druhé strany. Bez souhlasu manželčina tedy ani v projednávaném případě to nejde, poněvadž i to je případ Šu 13 písm. i). Druhá námitka je, že žalobce není na rozvratu převážně vinen. Ale tu vychází dovolatel z předpokladů odporujících zjištěným skutečností a zbytečně projevuje morální rozhořčení, jakoby byl býval do manželství vehnán. Spíše to je pravda tak, jak žalovaná líčí v odpovědi dovolací, na niž se žalobce odkazuje. Jestliže žalobce vešel se žalovanou ve sňatek k vůli tomu, by sprostěn byl v druhé stoličce z obžaloby pro přestupek podle Šu 506 tr. z., pro nějž v první stoličce byl již odsouzen, musí si to přičísti sám a ne svalovati vinu na žalovanou, neboť neměl se přestupku dopouštět, a, když už se to stalo, měl raději dopustiti právoplatné odsouzení, než aby vcházel ve sňatek mu nevyhovující. Vinit žalovanou, že učinila trestní oznámení proto, by ho k sňatku přiměla, není případné, každý ví, že trestní oznámení spíše vzbudí nepřátelství,

naopak je tu výklad bližší, že žalované šlo o nároky dle Šu 1328 obč. zák., k jichž účelnému sledování se ten krok doporučel a k jichž hájení měla plné právo, byla-li tu skutková povaha uvedeného přestupku.

Čís. 6583.

Tím, že dosavadní nájemník uprázdnil se srozuměním pronajímatele byt, třebas nedal výpovědi, nabylo účinnosti zajištění bytu podle Šu 13 (1) zákona ze dne 11. července 1922, čís. 225 sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 26. dubna 1923, čís. 87 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 15. prosince 1926, Rv I 1832/26.)

V domě žalobců bydlel Václav K., železniční zřízenec. Byv služebně přeložen, vystěhoval se z bytu, aniž dal žalobcům výpověď. Do bytu se nastěhoval na základě zajištění podle Šu 13 zákona ze dne 11. července 1922, čís. 225 sb. z. a n. žalovaný, rovněž železniční zřízenec. Žaloba o jeho vyklizení z bytu byla oběma nižšími soudy zamítnuta, odvolacím soudem z těchto důvodů: Nesprávné právní posouzení věci shledává žalující strana v tom, že prý oproti mínění soudu prvního zajištění bytu pro žalovaného podle Šu 13 zákona ze dne 11. července 1922, čís. 225 sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 26. dubna 1923, čís. 87 sb. z. a n. v domě žalující strany nestalo se dosud účinným, ježto nájemník Václav K. se sice 21. listopadu 1925 z bytu vystěhoval, avšak dosud nedal výpovědi, takže jeho nájemní poměr dosud trvá, žalující se žalovaným nájemní smlouvy neuzavřeli, takže v domě bydlí bez právního titulu. O tom, že strany nájemní smlouvu o bytě spolu neujednaly, není sporu; žalovaný odvozuje své oprávnění k obývání bytu z toho, že byt ten byl proň podle shora citovaného zákonného ustanovení zajištěn. Zajištění popíráno není, jen jeho účinnost. Dle citovaného zákonného ustanovení zajištění působí u bytů, které dosud byly pronajaty, jak tomu bylo u sporného bytu, ode dne, kterým se zruší dosavadní nájemní smlouva. Dle skutkových zjištění napadeného rozsudku Václav K., který byt měl najatý, výslovně výpovědi z bytu nedal, ale, byv přeložen dne 23. listopadu 1925 skutečně ze sporného bytu se vystěhoval a, že se stěhuje, žalujícím sdělil. Se zřetelem na ustanovení Šu 2 zákona o ochraně nájemníků ze dne 26. března 1925, čís. 48 sb. z. a n. nájem Václava K-a byl nájemem na dobu neurčitou; proto dle Šu 1116 obč. zák. mohl Václav K. jednostranně, bez souhlasu žalujících jako pronajímajících poměr zrušiti jen řádnou zákonnou výpovědí, a končil nájem po uplynutí výpovědní doby a neskončil poměr nájemní, jak zdá se, že soud první za to má, dnem 23. listopadu 1925, kdy se K. z bytu vystěhoval. Než v jeho vystěhování nutno se zřetelem k okolnostem, za nichž se stalo, shledávati výpověď danou mlčky podle Šu 863 obč. zák. Vystěhování se železničního zřízence, jakým K. byl, přeloženého na jiné místo, prohlásivšího, že se stěhuje, jehož byt byl již zajištěn pro jiného železničního zřízence, což K-ovi bylo známo, nutno považovati za neklamný projev úmyslu, přivoditi v mezích smlouvy a zákona jednostranným jednáním skončení ná-